

Policy för visseblåsning

Reglemente

Kommunala beslut som utöver kommunallag och andra författningar styr och reglerar kommunala verksamheter. Innefattar Nämndreglementen, Delegeringsordningar, Bolagsordningar, Ägardirektiv, Föreskrifter, Kommunala taxor och avgifter.

Policy

Anger principer och värdegrundsbaserat förhållningssätt och tjänar som vägledning inom det aktuella området.

Plan

Beskriver strategier för arbetet med utvecklingen av Värnamo som kommun, och utvecklingsarbete inom kommunens organisation.

Åtgärdsplan

Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Riktlinje

Beskriver hur förvaltning bedriver den befintliga verksamheten, eller ett visst område, så att den bedrivs effektivt och med god kvalitet.

Fastställd av: Kommunfullmäktige

Datum: 2022-06-22, § 87

Dokumentet gäller från: 2022-06-22

Dokumentet gäller för: Kommunstyrelsen och kommunens nämnder och utskott

Dokumentansvarig: Trygghets- och säkerhetssamordnare,
Kommunledningsförvaltningen

Inledning

Lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållande, den så kallade visselblåsarlagen, trädde i kraft den 17 december 2021. Den gäller inom all privat och offentlig verksamhet.

Värnamo kommuns strävan är att i ett så tidigt skede som möjligt upptäcka eventuella missförhållanden inom organisationen. Anställdas och övriga intressenters engagemang är en viktig del i detta arbete. Möjligheten att visselblåsa avses bidra till ett klimat där rapportering av missförhållanden är en naturlig och självklar del av verksamhetens kultur.

Syfte

Syftet med denna policy är att organisationens anställda och övriga intressenter ska känna sig trygga med att rapportera missförhållanden och andra allvarliga händelser utan rädsla för repressalier eller andra negativa konsekvenser. Syftet med policyn är också att säkerställa att rapporterna hanteras enligt bestämda rutiner så att visselblåsaren vet att rapporterna tas på allvar och hanteras konfidentiellt.

Vem omfattas av policyn?

Den som i ett arbetsrelaterat sammanhang har fått del av eller inhämtat information om missförhållanden och som tillhör någon eller några av följande personkategorier hos verksamheten:

- a) arbetstagare,
- b) personer som gör en förfrågan om eller söker arbete,
- c) personer som söker eller utför volontärarbete,
- d) personer som söker eller fullgör praktik,
- e) personer som annars står till förfogande för att utföra eller utför arbete under verksamhetens kontroll och ledning,
- f) egenföretagare som söker eller utför uppdrag,
- g) personer som står till förfogande för att ingå eller ingår i verksamhetens förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan,
- h) aktieägare som står till förfogande för att vara eller som är verksamma i aktiebolaget, eller
- i) personer som har tillhört någon av personkategorierna ovan och har fått del av eller inhämtat informationen under tiden i verksamheten.

Skydd vid visselblåsning

Skydd i form av ansvarsfrihet

En rapporterende person får inte göras ansvarig för att ha åsidosatt tystnadsplikt om det fanns skälig anledning att anta att rapportering var nödvändig för att avslöja missförhållandet. Att visselblåsaren inte får hållas ansvarig innebär ett skydd mot rättsligt ansvar, till exempel får inte personen dömas till fängelse eller åläggas ersättningsskyldighet.

Skydd mot hindrande åtgärder och repressalier

Ingen i verksamheten får hindra eller försöka hindra rapportering. Personer är alltså skyddade mot hot om bestraffning vid rapportering och ingen hos verksamheten får heller försvåra rapportering, till exempel genom att inte lämna information om hur rapportering sker.

Ingen hos verksamheten får heller vidta repressalier på grund av att rapportering skett. En repressalie är en direkt eller indirekt åtgärd som vidtas eller inte vidtas och som ger upphov eller kan ge upphov till skada eller men för den rapporterande personen. Som exempel kan en repressalie vara avstängning, permittering, uppsägning, ändrade arbetsuppgifter, lönesänkning, trakasserier eller diskriminering.

Skyddad personkrets

Skyddet gäller för:

- a) en rapporterande person (enligt avsnitt 3 ovan),
- b) någon hos verksamheten som bistår den rapporterande personen vid rapporteringen, såsom en förtroendevald eller ett skyddsombud,
- c) någon hos verksamheten som har koppling till den rapporterande personen, såsom en anhörig eller kollega, och
- d) en juridisk person som den rapporterande personen äger, arbetar för eller på annat sätt har koppling till.

Vad ska rapporteras?

Visselblåsartjänsten ska användas för att rapportera om ett missförhållande som man har fått information om i ett arbetsrelaterat sammanhang och som det finns ett allmänintresse av att det kommer fram. Antingen att något felaktigt gjorts eller att något inte gjorts, men som skulle ha gjorts.

Det behövs inte bevis för att en rapport är sann utan det räcker med att rapportören är i god tro kring sina farhågor. Det är dock inte tillåtet att ljuga eller medvetet lämna falsk information i en rapport.

Information som enbart rör ens personliga arbetssituation såsom missnöje gällande lön eller liknande utgör i regel inte ett visselblåsfall.

Hur sker rapporteringen?

En extern mottagarfunktion hanterar Värnamo kommuns rapporteringssystem för att bibehålla en oberoende och självständig hantering av rapporterna. En särskilt upprättad rutin tydliggör roller och ansvar vid mottagande av rapportering samt beskriver hur rapporter om visselblåsning hanteras.

Extern rapportering

Skyddet som finns beskrivet enligt ovan gäller även när rapportering sker externt till en myndighet. De myndigheter som regeringen utsett har egna externa rapporteringskanaler och förfaranden för att ta emot, följa upp och lämna

återkoppling på rapporter inom vardera myndighets ansvarsområde. Sådan extern rapportering ansvarar de specifika utsedda myndigheterna för, och Värnamo kommun har ingen koppling till sådana rapporteringskanaler. Mer information om vad extern rapportering innebär och vilken myndighet man ska vända sig till inom Sverige finns i Förordning (2021:949) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. En rapport kan även lämnas till EU:s institutioner, organ eller byråer om rapporten rör unionsrätt. Mer information om tillvägagångssättet finns hos respektive myndighet och EU-organ.

Meddelarfrihet och anskaffarfrihet

Den här policyn eller vår interna rapporteringskanal inskränker inte tryck- och yttrandefriheten.

Meddelarfriheten följer av tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen och innebär rätt att lämna uppgifter till massmedia för publicering.

Anskaffarfriheten innebär att var och en har rätt att anskaffa uppgifter avsedda för publicering i massmedier som omfattas av grundlagarna.

Dokumentansvarig

Kommunfullmäktige.

Ansvarig tjänsteman är trygghets- och säkerhetssamordnare

Uppföljning

Uppföljning sker minst en gång per mandatperiod.

Revidering

Revidering senast 2026-12-31